

Cam 9: Gwneud cynnyrch

Bwriadau dysgu

- I wneud cynnyrch bwyd
- I baratoi llysiau yn ddiogel

Trosolwg o'r cam

Yn y cam hwn, mae'r plant yn gweithio yn eu grwpiau busnes i ddefnyddio'r llysiau y maent wedi bod yn eu tyfu, ynghyd â'r cynhwysion ychwanegol y gwnaethant gyllidebu ar eu cyfer, i ddilyn eu ryseitiau wedi'u haddasu a gwneud eu cynhyrchion bwyd. Dyma gyfle gwych i roi cyfleoedd bywyd go iawn ystyrion i blant gymhwyso eu dysgu Mathemateg. Mae'r adran 'Ychwanegu pinsiad o Fathemateg gydag ystyr' yn darparu syniadau y gellid eu cynnwys i addysgu neu atgyfnerthu llawer o amcanion dysgu Blwyddyn 5 mewn ffordd ymarferol.

Defnyddiau sydd eu hangen

- Llysiau y mae'r plant wedi'u tyfu
- Cynhwysion ychwanegol a brynodd y plant gyda'u cyllideb siopa
- Clorian bwyso
- Jygiau Mesur
- Bowlenni cymysgu
- Cylyll llysiau
- Pliciwr llysiau
- Llwy fwrdd
- Llwyau te
- Llwyau cymysgu
- Ryseitiau y mae'r plant wedi'u haddasu

Nodiadau cyflwyno

Sleid 2: Hylendid bwyd	• Esboniwch, cyn y gallwn ddechrau paratoi ein cynnyrch bwyd, bod angen i ni olchi ein dwylo'n drylwyr gyda sebon a dŵr, clymu gwallt hir yn ôl a glanhau ein harwynebau gwaith.
Sleid 3: Diogelwch yn y gegin	• Gofynnwch i'r plant edrych o gwmpas yr ystafell a gweld y peryglon posib. E.e. cyllyll miniog, plicwyr a gratwyr; poptai poeth, hobiau, sosbenni; llithro ar hylifau / bwyd a gollwyd ac ati.• Cymerwch adborth a gwnewch yn siŵr bod sylw'r plant yn cael ei dynnu at y peryglon cyn iddyn nhw ddechrau paratoi eu cynhyrchion.
Sleid 4-14: Paratoi llysiau	• Cynhyrchwyd y sleidiau hyn gan Primary Food Tech ac maent yn darparu arweiniad cam wrth gam ar sut i dorri a pharatoi llysiau yn ddiogel.• Cyn i'r plant ddechrau gwneud eu cynhyrchion, defnyddiwch y sleidiau perthnasol i fodelu sut i baratoi'r cynhwysion llysiau yn ddiogel. Gellid argraffu a lamineiddio'r sleidiau hyn hefyd fel y gall y plant gyfeirio atynt wrth weithio.

Ychwanegu pinsiad o Fathemateg gydag ystyr!

Mesur

Deall graddfeydd

Mae dehongli graddfeydd yn aml yn faes dryswch i blant felly mae arddangos cynifer o wahanol raddfeydd â phosibl, mewn cymaint o gyd-destunau â phosibl, yn bwysig ar gyfer dysgu'r sgiliau sylfaenol sydd eu hangen arnynt i'w dehongli'n gywir pan gânt eu cyflwyno mewn testun llyfr neu bapur prawf. Mae coginio yn gyfle gwych i hyn gan fod cymaint o wahanol raddfeydd i'w dehongli: graddfeydd pwysu, thermomedrau, deialau popty, iygiau mesur ac ati. Manteisiwch ar bob cyfle i archwilio graddfeydd gyda'i gilydd yn ystod y gweithgaredd hwn!

- Dechreuwch trwy edrych ar y niferoedd ar y raddfa. Beth yw'r patrwm? Faint maen nhw'n mynd i fyny bob tro? Sut allwch chi weithio hyn allan os nad ydych chi'n siŵr? (tynnu)
- Os yw'r gwahaniaeth rhwng pob rhif ar y raddfa, er enghraifft, yn 200 ac mae 4 cynyddiad rhwng pob rhif, pa weithrediad allwn ni ei ddefnyddio i gyfrifo faint mae pob cynyddiad ar y raddfa yn ei gynrychioli? (rhannu)
- Os ydym bellach yn gwybod bod pob cynyddran yn cynyddu 50, yna gallwn weithio allan faint mae unrhyw un o'r cynyddrannau yn ei gynrychioli trwy gyfrif ymlaen mewn 50au o'r nifer agosaf ar y raddfa.
- Bydd defnyddio'r camau hyn i helpu'r plant i ddeall y raddfa y maent yn gweithio gyda hi cyn iddynt geisio mesur eu cynhwysion yn cynyddu eu cywirdeb gan y gallant weithio allan ble ar y raddfa y mae angen iddynt gyrraedd wrth dywallt eu cynhwysion.

Cymharu rhwng unedau mesur

Mae pwysu a mesur cynhwysion yn darparu cyd-destun defnyddiol ar gyfer adolygu dysgu trosi. Mae hwn yn gysyniad anodd y mae plant yn ei chael yn anodd ei ddeall, ond mae ei gyflwyno mewn cyd-destun ymarferol yn rhoi ystyr iddo ac yn ei wneud yn gofiadwy a gall wella dealltwriaeth a gallu plant i gymhwyso dulliau trosi yn ôl yn yr ystafell ddosbarth yn sylweddol.

- Gan gymryd mesur blawd fel enghraifft, dechreuwch trwy edrych ar faint mae bag mawr o flawd yn ei bwysu (Defnyddiwch fag 1kg).
- Defnyddiwch gwestiynu i adolygu ffeithiau trosi sylfaenol e.e. mae gramau yn llai na chilogramau ac mae 1000 gram ym mhob cilogram. Ysgrifennwch y ffeithiau hyn ar y bwrdd.
- Esboniwch, os oes 1000 gram mewn cilogram yna mae'n rhaid i gramau fod 1000 gwaith yn llai na chilogramau.
- Gofynnwch i'r plant edrych ar y berthynas a dweud wrthyhych a oes mwy o gramau neu gilogramau? Pam mae nifer y gramau yn fwy? Mae gramau fil gwaith yn llai na chilogramau felly mae angen mil gwaith yn fwy ohonyn nhw i lenwi'r bag 1kg.
- Gan ddefnyddio'r berthynas rydyn ni newydd edrych arni, a all y plant ddweud wrthyhych faint o gramau fydd mewn 2kg?
- Gofynnwch i'r plant feddwl sut y gallem ddefnyddio'r berthynas hon i ddweud wrthym beth i'w wneud pe byddem am drosi 300g yn gilogramau.
- Bydd gafael yn y cysyniad allweddol bod gramau yn llai na chilogramau ac felly mae angen mwy ohonynt arnom yn helpu plant i osgoi rheolau trosi dryslyd yn ôl yn yr ystafell ddosbarth ac, er enghraifft, lluosî â 1000 yn lle rhannu wrth drosi o gilogramau i gramau.
- Er mwyn atgyfnerthu maint cilogram ac osgoi plant rhag gwneud y camgymeriad cyffredin o feddwl bod 100 gram ym mhob cilogram, gofynnwch i'r plant fesur 100 gram o flawd drostynt eu hunain a'i ddal yn eu dwylo. Mae gweld cyn lleied o flawd maen nhw wedi'i fesur yn ffordd bwerus o'u helpu i ddelweddu hyn yn ôl yn yr ystafell ddosbarth.

Ffracsiynau

Ar ôl i'r plant wneud eu cynhyrchion a thynnu llun ar gyfer eu hymgyrchoedd hysbysebu, fe allech chi ddod â adolygu ffracsiynau i mewn cyn iddynt samplu eu cynnyrch.

1. Ffracsiynau Cyfwerth

- Gofynnwch: pe bawn i eisiau rhannu fy nghynnyrch ag un/tri pherson arall, i faint o ddarnau HAFAL y byddai angen i mi eu rhannu? Defnyddiwch gwestiynu i adolygu ystyr enwadur ffracsiwn = i sawl rhan mae'r cyfan wedi'i rannu.
- Gofynnwch i'r plant rannu eu cynnyrch yn ei hanner. Gofynnwch faint o ddarnau fydd gen i os ydw i'n rhannu fy nghynnyrch yn chwarteri? Torrwch un o'r haneri yn ei hanner eto i wneud chwarteri a gosod y darnau chwarter ar ben un o'r hanneri. Sawl chwarter sy'n hafal i (yr un faint â) hanner?
- Adolygu sut i ysgrifennu hwn fel ffracsiwn. Defnyddiwch gwestiynu i adolygu ystyr rhifiadur ffracsiwn. Gofynnwch i'r plant barhau i archwilio ffracsiynau cyfatebol trwy dorri eu chwarteri yn eu hanner i wneud wythfedau a'u rhoi ar ben yr hanner. Sawl wythfed sy'n hafal i hanner? A allan nhw eu torri yn eu hanner eto i weithio allan faint o'r unfed ar bymtheg sy'n cyfateb i hanner? Ysgrifennwch bob un o'r ffracsiynau i lawr a gofynnwch i'r plant chwilio am batrwm?
- Gellid ymestyn hyn i archwilio ffracsiynau cyfatebol i chwarter ac ati yn ymarferol cyn dysgu'r dull ysgrifenedig haniaethol ar gyfer cyfrif ffracsiynau cyfatebol. Unwaith y bydd y ddealltwriaeth hon yn ddiogel, bydd y plant yn barod i gymharu ac archebu ffracsiynau y mae eu henwadwyr i gyd yn lluosrifau o'r un nifer.

2. Cymharu, archebu a chyfrifo â ffracsiynau gyda'r un enwadur

- Gofynnwch: os oeddwn i eisiau rhannu fy nghynnyrch gydag un/tri pherson arall, faint o ddarnau HAFAL y bydd angen i mi eu rhannu? Defnyddiwch gwestiynu i adolygu ystyr enwadur ffracsiwn = i sawl rhan mae'r cyfan wedi'i rannu.
- Gofynnwch i'r plant rannu eu cynnyrch yn wythfedau. Faint o ddarnau sydd angen i chi eu torri i mewn?
- Defnyddiwch gwestiynu i adolygu ystyr y rhifiadur a gofyn i'r plant eu gweithio allan yn gorfforol gan ddefnyddio eu cynnyrch bwyd e.e. sawl wythfed sydd gennych chi ar eich plât? Allwch chi ddal un rhan o wyth o'ch cynnyrch? Sawl wythfed fydd ar ôl? Atgyfnerthwch bob cwestiwn gyda brawddeg rif ysgrifenedig ar y bwrdd.
- Gofynnwch gwestiynau syml i wreiddio dealltwriaeth y plant o ystyr y rhifiadur a gofynnwch iddynt eu gweithio allan yn gorfforol gan ddefnyddio eu cynnyrch bwyd e.e. os ydych chi'n bwyta tri wythfed o'ch cynnyrch a bod eich partner yn bwyta pum wythfed, pwy fydd wedi bwyta mwy o'r cyfan?

Dolenni i'r Cwricwlwm Cenedlaethol

Pwnc	Testun	Amcan
Dylunio a Thechnoleg	Coginio a maeth	Paratowch a choginiwch amrywiaeth o seigiau sawrus yn bennaf gan ddefnyddio ystod o dechnegau coginio
Mathemateg	Ffracsiynau	Enwch ac ysgrifennwch ffracsiynau cyfatebol o ffracsiwn penodol, a gynrychiolir yn weledol, gan gynnwys degfedau a chanfedauAdio a thynnu ffracsiynau gyda'r un enwadur ac enwaduron sy'n lluosrifau o'r un nifer
	Mesur	Trosi rhwng gwahanol unedau mesur metrigDefnyddiwch bob un o'r pedwar gweithrediad i ddatrys problemau sy'n cynnwys mesur [er enghraifft, hyd, mäs, cyfaint, arian] gan ddefnyddio nodiant degol, gan gynnwys graddio